

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/100/2019
Identifikačné číslo spisu:	1704113188
Dátum vydania rozhodnutia:	24.08.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Terézia Mecelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:1704113188.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne P. Q., trvale bytom v X. L., A. XXX/X, zastúpenej JUDr. Rastislavom Bajánkom, advokátom v Bratislave, Vajnorská 1, proti žalovanému H. M., trvale bytom vo X. U., F. Q. XXX/XX, zastúpenému JUDr. Miroslavom Kučerom, advokátom v Bratislave, Krajinská 30, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 4C/587/2008, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. apríla 2017 sp. zn. 8Co/454/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Pezinok (ďalej len „súd prvého stupňa“, teraz už „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 2. decembra 2014 č. k. 4C/587/2008-697 zrušil podielové spoluvlastníctvo sporových strán k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v katastrálnom území X. L., zapísaným v katastri nehnuteľností na liste vlastníctva č. XXXX, parc. č. CKN XXXX/X - záhrady o výmere XXX m², parc. č. CKN XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 537 m², parc. č. I. 3036/2 - orná pôda o výmere XXX m², rodinný dom súpisné č. XXX (postavený na parc. č. CKN XXXX/X), a k stavbám bez súpisných čísel, nezapísaným na liste vlastníctva a nezakresleným na katastrálnej mape: garáž, letná kuchyňa, dielňa, kôlna, záhradný domček a prikázal ich do výlučného vlastníctva žalobkyne, ktorej uložil povinnosť zaplatiť žalovanému finančnú náhradu za vyrovnanie spoluvlastníckych podielov vo výške 20.909,23 eur, v lehote 60 dní od právoplatnosti rozsudku. Rozsudok právne zdôvodnil ust. § 141 ods. 1 a § 142 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej tiež „Občiansky zákonník“). Vecne dôvodil, že sporové strany sú podielovými spoluvlastníkmi predmetných nehnuteľností (žalobkyňa vo veľkosti spoluvlastníckeho podielu 7/8 a žalovaný vo veľkosti podielu 1/8). Žalobkyňa preukázala rozvrátené rodinné vzťahy sporových strán. Žalobkyňu nemožno nútiť, aby zotrvala v podielovom spoluvlastníctve, preto je podielové spoluvlastníctvo potrebné zrušiť.

Súd prvého stupňa nezistil existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa pre zamietnutie návrhu na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, preto bolo namieste v rámci záväzne určeného poradia spôsobov vyporiadania, po zistení nemožnosti reálnej delby nehnuteľností, spoluvlastníctvo zrušiť a vyporiadať ho prikázaním nehnuteľností v celom rozsahu do výlučného vlastníctva žalobkyne. Pri prikázaní vecí žalobkyni zohľadnil okrem veľkosti spoluvlastníckych podielov najmä odborné stanoviská znalcov G.. W. a G.. B. s prihliadnutím na budúce účelné využitie predmetu sporu. Vzhľadom na uvedené v zmysle znaleckého posudku zaviazal žalobkyňu k úhrade primeranej náhrady, vypočítanej z ceny nehnuteľností 167.273,83 eur žalovanému ako vyrovnanie spoluvlastníckych podielov (suma bola určená znaleckým posudkom G.. B.), v lehote 60 dní od právoplatnosti rozhodnutia v súlade s ust. § 160 ods. 1 veta za bodkočiarkou zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016 (ďalej len „O. s. p.“). Pokiaľ žalobkyňa v konaní namietala, že súd nevzal do úvahy jej tvrdenie o udržiavaní nehnuteľností na vlastné náklady, súd prvého stupňa jej tvrdenia nemal možnosť preskúmať, nakoľko absentovali v tomto smere dôkazné prostriedky. Súčasne súd prvého stupňa uviedol, že o trovách konania rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (§ 151 ods. 3 O. s. p.).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvého stupňa/inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie žalobkyne aj žalovaného rozsudkom z 25. apríla 2017 sp. zn. 8Co/454/2015 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil v celom rozsahu ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších zákonov (ďalej tiež len „C. s. p.“); odvolacie konanie o odvolaní žalobkyne podľa ust. § 369 ods. 3 C. s. p. zastavil (odvolanie bolo vzaté späť) a žalobkyni priznal náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. Potvrdenie rozsudku odôvodnil jeho vecnou správnosťou. Uviedol, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností významných pre posúdenie dôvodnosti podanej žaloby. Vychádzal zo správnych skutkových záverov, na ktorých základe následne vyvodil aj správny právny záver, že v danej veci boli splnené všetky zákonom stanovené podmienky pre zrušenie predmetného podielového spoluvlastníctva a pre prikázanie nehnuteľností do výlučného vlastníctva žalobkyne, ktorá žalovanému vyplatí titulom vyporiadania náhradu v sume 20.909,23 eur (správne ustálená suma znaleckým dokazovaním a zodpovedajúca veľkosti spoluvlastníckeho podielu žalovaného). Dôvody, pre ktoré takto rozhodol aj dostatočne vysvetlil. K námietke žalovaného, že sa nemal možnosť vyjadriť k znaleckému posudku G.. B. č. 185/2011, odvolací súd uviedol, že jeho argumentácia je nedôvodná a účelová, pretože z obsahu spisu vyplýva, že predmetný znalecký posudok mu bol doručený 17. júna 2013. Hoci znalecký posudok musel neskôr na výzvu súdu vrátiť za účelom jeho doplnenia zo strany znalkyne, je zrejmé, že žalovaný ho mal počas niekoľkých dní k dispozícii a mohol sa tak s jeho obsahom dôkladne oboznámiť (prípadne si vyhotoviť i jeho fotokópiu). Navyše však bol opätovne predmetný znalecký posudok žalovanému doručený. Za nedôvodnú považoval odvolací súd i námietku, že na pojednávaní 2. decembra 2014 súd prvého stupňa vec prejednal a rozhodol vo veci samej napriek tomu, že z dôvodu práceneschopnosti žalovaný požiadal o odročenie pojednávania. Žalovaný namietal, že hoci mu súd prvého stupňa oznámil, že jeho žiadosti nevyhovie, došlo k tomu zmätočným spôsobom a nemal tak možnosť na vzniknutú situáciu včas zareagovať. Pokiaľ ide o dôvody žiadosti o odročenie pojednávania týkajúce sa žalovaného, bolo súdu prvého stupňa doručené aj vyjadrenie ošetrojúceho lekára žalovaného, že bez zhoršenia zdravotného stavu sa pojednávania nemôže zúčastniť, uvedené už neplatí vo vzťahu k jeho právnomu zástupcovi, ktorý takéto potvrdenie nepredložil, a preto odvolací súd dospel k záveru, že neboli splnené zákonom stanovené predpoklady na odročenie pojednávania (§ 119 O. s. p.). Súd prvého stupňa preto mohol vec prejednať v neprítomnosti žalovaného. Odvolací súd dodal, že žalovaný mal v priebehu niekoľko rokov trvajúceho sporu nepochybne k dispozícii dostatočný priestor na prezentovanie svojich tvrdení, argumentácie, i prípadných procesných (najmä dôkazných) návrhov pred súdom prvého stupňa. Pokiaľ žalovaný v podanom odvolaní namietal, že v danom spore neboli splnené podmienky na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k záhradnému domčeku, ktorý do ich podielového spoluvlastníctva nepatrí, odvolací súd uviedol, že žalovaný prvýkrát v priebehu sporu toto uviedol až v podanom odvolaní, a preto so zreteľom na ust. § 205a O. s. p. (resp. ust. § 366 písm. d/ C. s. p.), na toto tvrdenie nebolo možné prihliadať. Žalovaný bol totiž súdom prvého stupňa podľa ust. § 120 ods. 4 O. s. p. riadne poučený o tom, že všetky skutočnosti a dôkazy musí uviesť, predložiť alebo označiť najneskôr do vyhlásenia

dokazovania za skončené; a žalovaný nepreukázal, že by túto skutočnosť (obranu) nemohol bez svojej viny uplatniť už počas konania na súde prvého stupňa (§ 205a ods. 1 písm. d/ O. s. p.). Rozhodnutie o trovách konania odvolací súd právne odôvodnil ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 v spojení § 396 ods. 1 C. s. p. a vecne úspechom žalobkyne v odvolacom konaní v plnom rozsahu.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu v jeho potvrdzujúcej časti podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie. Dovolanie odôvodnil ust. § 420 písm. f/ C. s. p. (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) a § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., t. j. nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázke, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Navrhol zrušiť rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Uviedol, že odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie napriek tomu, že predmetom vyporiadania boli i nehnuteľnosti, ktoré neboli v podielovom spoluvlastníctve, a navyše keď súd prvého stupňa znemožnil žalovanému prístup ku konaniu v čase, kedy bol práceneschopný. Žalovaný nežiadal bezdôvodne odročiť pojednávanie a považoval za dôležité riadne objasniť skutočnosti týkajúce sa záhradného domčeka. Žalovaný má ťažké zdravotné problémy. Súd je viazaný žalobou a v podaní z 13. februára 2009 presne žalobkyňa popisuje, čo žiada vyporiadať. K zmene žaloby nedošlo. Súd teda nemohol vyporiadať ďalšie samostatne stojace nehnuteľnosti, ako sú dielňa, kôlna a záhradný domček, nehovoriac o tom, že účastníci súdneho konania sú povinní vec riešiť kvalifikovanou výzvou, ktorá v tomto prípade chýbala. Žalovaný svojim podaním z 13. augusta 2007 žiadal o dodatočné prejednanie dedičstva, s ktorým sa súd nevyporiadal. Súd sa nevyporiadal ani s listinou predloženou žalobkyňou označenou ako návrh na dohodu, pretože nie je zrejmé, ako sa chcela dohodnúť na vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, teda akú sumu peňazí mala záujem žalovanému vyplatiť za nehnuteľnosti a čas vyplatenia. Žalovaný podaním z 5. októbra 2012 žiadal súd o vykonanie nového dôkazu a to doplnenie znaleckého dokazovania z dôvodu účelnosti rozdelenia pozemkov, ktoré boli predmetom vyporiadania, keďže žalovaný mal podiel aj na susednom pozemku. Vádu zmätočnosti žalovaný vidí aj v nevykonaní dôkazných prostriedkov ním navrhnutých. Súd prvého stupňa neakceptoval návrhy a tvrdenia žalovaného a neumožnil mu tak plnohodnotne uplatňovať jemu patriace procesné práva. Naproti tomu súd vykonával dôkazy navrhnuté žalobkyňou. Týmto konaním podľa názoru žalovaného súdy porušili zásadu kontradiktórnosti a rovnosti zbraní. Uviedol, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno. Nižšie súdy si ani len nevypočuli a riadne nevyhodnotili všetky argumenty žalovaného.

4. Žalobkyňa navrhla dovolanie žalovaného ako neprípustné odmietnuť. Ani jeden dovolací dôvod dovolateľa podľa nej nie je daný. Uviedla, že nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov nie je dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných práv strany.

5. Žalovaný následne navrhol odklad vykonateľnosti rozsudku odvolacieho súdu.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) strana, v ktorej neprospech bolo vydané napadnuté rozhodnutie (§ 424 C. s. p.), za splnenia tiež podmienok zastúpenia takejto strany a spisania jej dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné podľa § 447 písm. c/ C. s. p. odmietnuť.

7. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 C. s. p. alebo § 421 C. s. p. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C. s. p.). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 C. s. p. je dovolacím dôvodom vytýkaná tzv. zmätočnosťná vada (§ 431 ods. 1 C. s. p.) a dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C. s. p.); v prípade dovolania prípustného podľa § 421 ods. 1 C. s. p. je potom dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.) a dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.).

8. Žalovaný vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. a § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. Dovolaací súd, vychádzajúc z konštrukcie dovolacieho konania v podmienkach aktuálnej právnej úpravy civilného sporového procesu a tiež z ostatného záveru veľkého senátu občianskoprávného kolégia najvyššieho súdu o prípustnosti kumulácie dovolacích dôvodov podľa § 420 a § 421 C. s. p. (v tejto súvislosti porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 21. marca 2018 sp. zn. 1 VCdo 1/2018), preto pristúpil ku skúmaniu existencie dovolacích dôvodov (a tiež dôvodov prípustnosti dovolania), uplatnených dovolaním v tejto veci, podľa chronológie priradenej im ustanoveniami zákona, ktorého sú súčasťou.

9. Podľa § 420 písm. f/ C. s. p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p. nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady známosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolaací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie žalovaného, že v konaní (pred nižšími súdmi) došlo k ním tvrdenej vade známosti.

11. Pojemným znakom vady známosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p. je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu (skôr a dnes ešte v mimosporových konaniach stále účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu por. R 129/1999 a 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 162/2017, 3 Cdo 22/2018, 4 Cdo 87/2017, 5 Cdo 112/2018, 7 Cdo 202/2017 a 8 Cdo 85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

12. Žalovaný dovolaním namietal, že súd prvého stupňa (teraz inštancie) mu znemožnil prístup ku konaniu v čase, kedy bol práceneschopný (pričom na pojednávaní chcel riadne objasniť skutočnosti týkajúce sa záhradného domčeka). Uviedol, že súd prvého stupňa neakceptoval návrhy a tvrdenia žalovaného a neumožnil mu tak plnohodnotne uplatňovať jemu patriace procesné práva. Naproti tomu, súd vykonával dôkazy navrhnuté žalobkyňou. Týmto konaním podľa názoru žalovaného súdy porušili zásadu kontradiktórnosti a rovnosti zbraní. Nižšie súdy si nevypočuli a riadne nevyhodnotili všetky argumenty žalovaného. Žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno.

13. K neodročeniu pojednávania súdom prvého stupňa napriek žiadosti o odročenie pojednávania zo zdravotných dôvodov žalovaného a jeho právneho zástupcu, dovolací súd uvádza nasledovné.

14. Z obsahu spisu vyplýva, že predvolanie na pojednávanie nariadené súdom prvého stupňa na 2. decembra 2014 o 10.00 hod. bolo právnenému zástupcovi žalovaného doručené 10. novembra 2014. Žalovaný prostredníctvom svojho právneho zástupcu 28. novembra 2014 (v piatok o 10.04 hod.) ospravedlnil svoju neúčast' a súčasne neúčast' ospravedlnil i jeho právny zástupca zo zdravotných dôvodov s tým, že poukázal i na nedoručenie znaleckého posudku. Žalovaný nesúhlasil s pojednávaním v jeho neprítomnosti. K žiadosti boli pripojené potvrdenia o práceneschopnosti žalovaného a jeho právneho zástupcu, pričom iba u žalovaného bolo predložené zároveň vyjadrenie lekára o tom, že

žalovaný sa nemôže zúčastniť pojednávania z dôvodu rizika vážneho zhoršenia zdravotného stavu. Súd prvého stupňa mailom 1. decembra 2014 oznámil na mailovú adresu uvedenú v žiadosti o odročenie pojednávania, že opakovanú žiadosť o odročenie pojednávania akceptovať nebude a doplnil, že znalecký posudok bol žalovanému doručený 9. októbra 2014. Následne súd prvého stupňa 2. decembra 2014 pojednával v neprítomnosti žalovaného a jeho právneho zástupcu a vo veci rozhodol.

15. Podľa § 119 ods. 1 O. s. p. pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

16. Podľa § 119 ods. 3 O. s. p. ak je dôvodom na odročenie pojednávania zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu, návrh na odročenie pojednávania musí obsahovať aj vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu neumožňuje účasť na pojednávaní. Za takéto vyjadrenie sa považuje vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že účastník alebo jeho zástupca nie je schopný bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu sa zúčastniť pojednávania.

17. Podľa § 119 ods. 4 O. s. p. ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, keď sa bude konať nové pojednávanie. Dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamená v spise.

18. Podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 pojednávanie bolo možné odročiť len z dôležitých dôvodov (§ 119 ods. 1 O. s. p.). Dôležitosť dôvodu, ktorým bola odôvodňovaná žiadosť neprítomného účastníka o odročenie pojednávania, posudzoval súd vždy podľa konkrétnych, individuálnych okolností prípadu. Existenciu dôležitého dôvodu mohol súd preveriť len zo skutočností, ktoré mu boli známe v čase posudzovania žiadosti účastníka o odročenie pojednávania. Ak dôvodom na odročenie pojednávania bol zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu, návrh na odročenie pojednávania musel obsahovať aj vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu neumožňuje účasť na pojednávaní. Za takéto vyjadrenie sa považovalo vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že účastník alebo jeho zástupca nie je schopný bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu sa zúčastniť pojednávania (viď § 119 ods. 3 O. s. p.).

19. V zmysle § 119 ods. O. s. p. v znení účinnom od 1. januára 2012 je zdravotný stav účastníka konania dôvodom na odročenie pojednávania len ak je súdu, a to už spravidla pred rozhodnutím o žiadosti o odročenie pojednávania, preukázané vyjadrením ošetrojúceho lekára, že účastník konania nie je schopný bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu zúčastniť sa pojednávania. Ustanovenie § 119 ods. 3 O. s. p. bolo do procesného kódexu zaradené za účelom zabezpečenia plynulosti konania a zamedzenia obštrukcií účastníkov vyhýbaním sa účasti na pojednávaní a ospravedlňovaním ich neúčasti zdravotnými dôvodmi (porov. R 132/2014).

20. Účel sledovaný zákonom v ust. § 119 ods. 3 O. s. p. by sa nedosiahol, pokiaľ by sa za nevyhnutný dôvod pre odročenie pojednávania (resp. dôvod, pre ktorý nemožno vec prejednať a rozhodnúť v neprítomnosti účastníka), považovala aj lekárske kvalifikovaným vyjadrením nedoložená žiadosť o odročenie pojednávania (porov. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 181/2019, 3 Cdo 399/2013, 3 Cdo 314/2013, 5 Cdo 169/2013 a 7 Cdo 574/2013).

21. V danom prípade žiadosť žalovaného o odročenie pojednávania zo zdravotných dôvodov žalovaného a jeho právneho zástupcu neobsahovala kvalifikované vyjadrenie ošetrojúceho lekára právneho zástupcu žalovaného zodpovedajúce ustanoveniu § 119 ods. 3 O. s. p. Neboli preto splnené zákonné podmienky pre odročenie pojednávania zo zdravotných dôvodov na strane žalovaného, keď jeho právny zástupca sa pojednávania zúčastnil mohol. Súd prvého stupňa dodržal i postup podľa ust. § 119 ods. 4 O. s. p., keď najbližší pracovný deň po doručení žiadosti oznámil právnomu zástupcovi, že žiadosti o odročenie pojednávania nebude vyhovieť. Ak teda súd prvého stupňa za opísaného stavu uskutočnil predmetné pojednávanie v neprítomnosti žalovaného, možno konštatovať, že jeho procesný postup neodporoval zákonu. Odvolacia námietka žalovaného v tomto smere preto nebola dôvodná.

22. Za zmätočnosťnú vadu v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. označil dovolateľ ďalej skutočnosť, že žalobkyňa podľa neho neunesla dôkazné bremeno ohľadom ňou tvrdených skutočností (pozn.: bez bližšej špecifikácie) a s tým súvisiacich nedostatkov v dokazovaní, resp. nesprávneho záveru. Námetka po materiálnej stránke smeruje k spochybneniu procesu hodnotenia dôkazov v konaní a správnosti záverov, ku ktorým dospeli sudy. K záveru o tom, či strana sporu uniesla dôkazné bremeno, teda bremeno procesnej zodpovednosti totiž súd dospeje v rámci hodnotenia dôkazov, v súvislosti s čím je potrebné zdôrazniť, že dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy.

23. Dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - tu porovnaj ustanovenie § 442 C. s. p., v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p., avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil.

24. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je teda - okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) - aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorá okrem iných procesných záruk kladie dôraz aj na zachovanie kontradiktórnosti konania a „rovnosti zbraní“ (podobne napr. III. ÚS 402/08). Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacou „rovnosťou zbraní“ je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na „protiargumenty“ protistrany. Osobitne to platí o sporových konaniach, v ktorých stoja proti sebe žalobca a žalovaný a kde sa v celom rozsahu uplatňuje kontradiktórnosť konania (napr. IV. ÚS 42/09, IV. ÚS 147/04).

25. Z dovolania vyplýva, že žalovaný vytýka nižším súdom nesprávnosť alebo neúplnosť skutkových zistení súdov, nevykonanie dôkazov, ako aj prijatie nenáležitých skutkových záverov. Najvyšší súd preto pripomína, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. (1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky (ústavný zákon SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov), posudzoval ústavný súd, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017). Dovolací súd dopĺňa, že je iba vecou súdu posúdiť, či je pre rozhodnutie potrebné vykonanie toho alebo onoho dôkazu.

26. Prípustnosť dovolania v danej veci teda z § 420 písm. f/ C. s. p. vyvodit' nemožno.

27. Dovolateľ v dovolaní uplatnil i dovolací dôvod predstavovaný nesprávnym právnym posúdením veci (§ 421 C. s. p.) a v jeho rámci namietal, že je tu daný dôvod prípustnosti dovolania (a inak aj jeho dôvodnosti) spočívajúci v tom, že tu ide o prípad potvrdzujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.) v otázke vyporiadania nehnuteľnosti, ktorá do podielového spoluvlastníctva sporových strán nepatrila.

28. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. (a inak aj oboch ďalších písmen rovnakého paragrafu i odseku zákona), musí mať zreteľné charakteristické znaky.

Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (questio iuris), teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku (questio facti). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine alebo iného predpisu považovaného za súčasť tzv. hmotného práva), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť pritom o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napádané dovolaním (ktoré by pri inom riešení otázky vyznelo inak). Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

29. Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 C. s. p. (1 Cdo 51/2017, 2 Cdo 71/2018, 3 Cdo 172/2018, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 128/2017, 7 Cdo 99/2018, 8 Cdo 169/2018). Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/, b/ alebo c/ C. s. p., nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach; ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu a navyše za cenu porušenia procesného práva súpera dovolateľa na spravodlivý proces. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, priechiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v C. s. p., ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p. (tu pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., *Civilný sporový poriadok*, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382).

30. Otázka existencie podielového spoluvlastníctva vo vzťahu k určitej veci nie je otázkou interpretácie práva (s možnými rôznymi prístupmi k nej), ale otázkou dostatku, či naopak nedostatku skutkových zistení pre jeden alebo druhý možný záver a teda otázkou procesu dokazovania a teda nejedná sa o otázku právnu, ale skutkovú.

31. So zreteľom na už uvedené tak dovolaciemu súdu neostávalo iné, než dospieť k záveru, že dovolateľ v dovolaní nevymedzil právnu otázku relevantnú z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., čím spôsobil nevymedzenie ním použitého dovolacieho dôvodu spôsobom predpokladaným v ustanoveniach § 431 až 435 rovnakého zákona.

32. Najvyšší súd preto dovolanie žalovaného podľa ustanovenia § 447 písm. c/ C. s. p. (ako neprípustné) odmietol.

33. Žalobkyňa bola v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešná (§ 255 ods. 1 C. s. p.) a vznikol jej voči žalovanému nárok na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa ustanovení § 453 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C. s. p. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

34. Podľa § 444 ods. 1 C. s. p. dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Najvyšší súd nezistil splnenie podmienok pre odloženie vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 C. s. p. a v súlade s ustálenou predchádzajúcou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

35. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.